

УДК 614.253:378.147.33

DOI <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2026-2-15>

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВИБІР КАР'ЄРИ СТУДЕНТІВ-БІОТЕХНОЛОГІВ ТА ФАРМАЦЕВТІВ СТАРШИХ КУРСІВ

Негода Тетяна Степанівна,

кандидат фармацевтичних наук, доцент,

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

ORCID:0000-0001-8254-0737

Полова Жанна Миколаївна

доктор фармацевтичних наук,

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

ORCID: 0000-0002-1874-2841

Метою даного дослідження було отримати уявлення про фактори, що впливають на кар'єрні уподобання та вибір кар'єри на заключному етапі навчання, окрім моделі, представленої Блендом та його колегами у 1995 році («модель Бленда»). Було проведено якісне дослідження. Зі студентами-біотехнологами випускного курсу було проведено напівструктуровані інтерв'ю тривалістю одну годину стосовно уподобань щодо кар'єри та факторів, що впливають на уподобання та вибір. Інтерв'ю були транскрибовані, і було застосовано тематичний аналіз для виявлення закономірностей та взаємозв'язків у даних, а також для порівняння та зіставлення їх з моделлю Бленда.

У дослідженні взяли участь п'ять студентів, які навчаються за спеціальністю «Біотехнологія та біоінженерія» та п'ятдесят студентів, які навчаються за спеціальністю «Фармація, промислова фармація». З інтерв'ю було виявлено три критичні набори факторів, яких не було в моделі Бленда: (а) фактори, що виникають внаслідок збору інформації, ініційованого студентами, (б) характеристики групи пацієнтів у певній спеціалізації та (в) характеристики команд та колег у межах спеціальності.

Студенти, активно зіставляють та калібрують сприйняття характеристик різних спеціальностей зі своїми поточними особистими потребами та очікуваними майбутніми потребами, а також включають підказки із самостійного збору інформації про спеціальність. Ця діяльність узгоджується з теорією навчання на робочому місці Бленда. В інтерв'ю було наголошено на характеристиках команд та колег за спеціальністю. Ці три компоненти розширюють застосовність моделі Бленда, спочатку створеної для кар'єри первинної медичної допомоги, до медичних спеціальностей загалом.

Ключові слова: кар'єрні уподобання, вибір спеціальності, студенти-біотехнологи, якісне інтерв'ю.

Nehoda Tetiana, Polova Zhanna. Factors affecting the career choices of senior biotechnology and pharmacy students

The aim of this study was to gain insight into the factors influencing career preferences and career choices at the final stage of education, in addition to the model presented by Blend and his colleagues in 1995 (the 'Blend model'). A qualitative study was conducted. Semi-structured interviews lasting one hour were conducted with final-year biotechnology students regarding their career preferences and the factors influencing those preferences and choices. The interviews were transcribed, and thematic analysis was used to identify patterns and relationships in the data and to compare and contrast them with the Blend model.

Five students majoring in biotechnology and bioengineering and fifty students majoring in pharmacy and industrial pharmacy participated in the study. The interviews revealed three critical sets of factors that were not included in Blend's model: (a) factors arising from student-initiated information gathering, (b) characteristics of patient groups in a particular specialisation, and (c) characteristics of teams and colleagues within a specialisation.

Students actively compare and calibrate their perceptions of the characteristics of different specialisations with their current personal needs and expected future needs, and incorporate insights from their own information gathering about the specialisation. This activity is consistent with Blend's theory of workplace learning. The interviews emphasised the characteristics of teams and colleagues within the specialty. These three components extend the applicability of Blend's model, originally developed for primary care careers, to medical specialties in general.

Key words: career preferences, specialty choice, biotechnology students, qualitative interview.

Актуальність проблеми. Роздуми про вибір медичної та фармацевтичної кар'єри починаються ще під час навчання в школі або фаховому коледжі. Більшість студентів починають навчання в медичному університеті з певним уявленням про вибір спеціальності, але початкові уподобання рідко реалізуються.

На початку навчання в медичному університеті багато студентів мають розпливчасті уявлення та хибні уявлення про медичну професію. Навіть для тих, хто має сильні уподобання на початку навчання в медичному університеті, кар'єрні уподобання можуть змінюватися під час навчання. Кар'єрний вибір студентів формує ландшафт людських ресурсів в охороні здоров'я, і краще розуміння процесу вибору кар'єри може допомогти створити кращу відповідність уподобань студентів потребам спеціалізації.

Після закінчення фармацевтичного факультету більшість випускників розпочинають інтернатуру. Зміна спеціалізації під час або після післядипломної освіти зазвичай є складною та часто спричиняє фінансовий та емоційний стрес для резидентів. Це створює тиск на студентів, змушуючи їх обирати правильну спеціальність для кар'єри на все життя. Це рішення, у свою чергу, суттєво впливає на задоволеність кар'єрою та особисте благополуччя в подальшому житті. Вибір спеціальності має вирішальне значення не лише для окремої людини, а й для суспільства в цілому, оскільки населення повинно забезпечуватися адекватним поєднанням медичних спеціальностей. Студенти-біотехнологи зазвичай визначають кар'єрні вподобання, не враховуючи суспільні потреби. Деякі спеціальності страждають, оскільки вони не можуть залучити достатню кількість випускників. Нерівномірний розподіл випускників за спеціальностями призводить до дефіциту в одних спеціальностях та конкуренції в інших. Тому керівництво щодо вибору найкращої кар'єри має бути частиною медичної освіти, і з цієї точки зору динаміка кар'єрних уподобань є актуальним об'єктом вивчення в медичній освіті.

Вибір кар'єри – це процес з багатьма взаємодіючими факторами. Огляд літератури, опублікований у 1995 році Блендом та його колегами є одним із найповніших на сьогоднішній день оглядів цього процесу вибору медичної кар'єри. Він показує, як процес вибору кар'єри є, по суті, балансом між очікуваними майбутніми кар'єрними потребами та сприйняттям характеристик спеціальності. Кар'єрні потреби визначаються уподобаннями та цінностями студента, на які впливають характеристики студента та харак-

теристики освітньої програми. Чим сильніша сприйнята схожість між кар'єрними потребами та сприйнятими характеристиками спеціальності, тим сильніше бажання мати цю спеціальність як вибір кар'єри. Ці кар'єрні потреби змінюються під час навчання в медичному університеті під впливом особистісного розвитку, навчальної програми, життєвого досвіду та досвіду спеціалізації. Хоча ця модель надає цінну інформацію про взаємозв'язок між факторами, що впливають на рішення та вибір спеціальності, вона була розроблена для вирішення проблем дефіциту та географічного нерівномірного розподілу, які були прогнозовані після зменшення кількості випускників медичних шкіл, які вступали до первинної медичної допомоги в Сполучених Штатах на початку 1990-х років. По-друге, модель була запропонована понад два десятиліття тому, і її поточна застосовність неясна. Тим не менш, модель все ще забезпечує цінну призму для дослідження факторів, що впливають на вибір кар'єри.

Мета дослідження. Більшість досліджень щодо вибору та уподобань кар'єри в медицині є спеціалізованими. Більше того, багато з них використовують кількісний підхід і не мають глибокого розуміння поглядів студентів на вибір кар'єри.

Це дослідження має на меті надати уявлення про фактори, що впливають на вибір кар'єри. Для глибшого розуміння поглядів учасників було обрано якісний підхід. Дослідницьке питання, на яке ми намагалися відповісти: Які фактори впливають на вибір кар'єри студентів-біотехнологів та фармацевтів?

Методи та дизайн дослідження. Було проведено дослідницьке якісне дослідження з використанням тематичного аналізу. Була використана якісна методологія, оскільки це дослідження зосереджено на досвіді та сприйнятті студентів-біотехнологів та фармацевтів; висвітлюючи, як на це впливають численні фактори, і, отже, як можуть вплинути їхні кар'єрні уподобання. Ми провели 55 індивідуальних поглиблених інтерв'ю, щоб дослідити думки студентів-біотехнологів та фармацевтів старших курсів щодо їхніх кар'єрних уподобань та пов'язати це з моделлю Бленда.

Дослідження було проведено в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця за участю двох груп студентів-біотехнологів та фармацевтів випускних курсів. Дослідження проводилося під час лекцій протягом першого тижня двох таких підкогорт, один раз у травні та один раз у жовтні. Лекції відвідали загалом 54 студентів, і всім цим студентам було надіслано

електронний лист з подальшою інформацією та запропоновано можливість зареєструватися на дослідження. Через тиждень усім, хто не відповів на дослідження, було надіслано нагадування. Ця вибірка для зручності включала всіх студентів, які починали навчання за цими двома модулями. Учасників повідомили, що участь є добровільною, що конфіденційність гарантується. Вони можуть вийти з дослідження в будь-який час без пояснення причин. Від усіх учасників було отримано письмову інформовану згоду. Для збереження анонімності кожного учасника попросили обрати псевдонім, який використовуватиметься для зберігання та аналізу даних.

Ми провели напівструктуровані, глибинні інтерв'ю, стимулюючи респондентів вільно говорити про делікатні питання. Інтерв'ю були сплановані з урахуванням наявності вільного часу учасників [1, 10]. Крім того, інтерв'ю були розподілені порівну між двома дослідниками та проводилися особисто [11, 12]. Всі інтерв'ю були занотовані для довідки. Для подальшого підвищення достовірності дослідження було проведено перевірку учасників шляхом написання резюме кожного інтерв'ю та їх поширення серед учасників. Це не призвело до суттєвих змін; троє студентів внесли незначні зміни на рівні речень та мови. Список тем із питаннями, якими керувалися під час інтерв'ю базувався на тому, що відомо з літератури про вибір кар'єри [8, 13, 14]. Список був апробований з п'ятьма студентами-біотехнологами та 50 фармацевтами та уточнений перед інтерв'ю з учасниками вибіркової групи. Питання були зосереджені на кар'єрних уподобаннях учасників та включали такі питання, як: «Які ваші кар'єрні уподобання?» Чи можете ви їх пояснити? «Наскільки ви знайомі з цими спеціальностями?» [2, 7, 9]. Які ваші вибіркові дисципліни (факультативи) протягом року і чому ви обрали саме їх? Додаткові запитання використовувалися для глибшого дослідження пояснень відповідей.

Результати дослідження. Дослідники провели кілька зустрічей для обговорення розробленого аналізу. Це сприяло узгодженню індивідуальних інтерпретацій дослідників та поглибленню рефлексії. Автори проаналізували всі дані, використовуючи призму моделі Бленда. Відомі «студентські фактори» (на відміну від факторів, що визначаються навчальним закладом, тобто статус, зарплата, баланс між роботою та особистим життям, цікава робота, альтруїзм, досвід, рольові моделі) лягли в основу шаблону кодування для опису факторів, що впливають на вибір кар'єри [3]. Цитати спочатку були визна-

чені як вирази певного фактору та далі класифіковані за підтемами (наприклад, вхідні цінності, потреби кар'єри, які потрібно задовольнити). Необроблені дані були закодовані рядком за рядком у відкритому процесі кодування, щоб визначити будь-який фактор, який, здавалося, впливав на вибір кар'єри студентом. Кодування та аналіз усіх інтерв'ю проводив перший дослідник. Для аналітичної точності другий дослідник також провів аналіз інтерв'ю, відібраних для відображення варіацій за статтю, датою початку року (травень або жовтень) та уподобанням щодо кар'єри (денне або заочне відділення). Таким чином, обидва дослідники були знайомі з усіма різними кодами та темами.

Схема кодування, а також теми обговорювалися з командою дослідників під час кількох зустрічей протягом аналізу. Це дозволило узгодити індивідуальні інтерпретації дослідників та посилити рефлексію, щоб підвищити достовірність інтерпретацій даних. Модель Бленда була використана як відправна точка для аналізу, щоб зрозуміти фактори впливу на вибір кар'єри, як для надання рекомендацій, так і для доповнення новими висновками під час процесу. Аналіз даних продовжився шляхом імпорту всіх даних у якісну програмну програму (Dedoose) [13]. Обидва дослідники кандидати фармацевтичних наук, мають теоретичні знання щодо вибору кар'єри. Такий статус дослідників як інсайдера/аутсайдера дозволив нам зрозуміти та інтерпретувати спектр кар'єрних варіантів, а також те, як вони виникають у клінічній освіті.

Вік студентів-біотехнологів та фармацевтів старших курсів, які брали участь у дослідженні, коливався від 19 до 26 років, серед них було 40 жінок та 15 чоловіків. Одружених чи розлучених студентів не було, і жоден не мав дітей.

Основні теми та підтеми інтерв'ю були визначені за допомогою моделі Бленда як інструменту аналізу. Було класифіковано три основні теми: характеристики студентів, потреби, які необхідно задовольнити, та сприйняття спеціалізованих характеристик. Усі три теми мають різноманітні підтеми. Вони перелічені в Таблиці 1 та детальніше розглянуті в підрозділах нижче.

Характеристики студентів. Студенти розповідали про різні особисті аспекти, такі як місце проживання, вік, особистість, сімейний статус тощо. Маючи на увазі модель Бленда, ми класифікували їх за темою характеристик студентів. В інтерв'ю ми визначили три важливі характеристики студентів: географічне походження, освіта батьків та особистість.

Таблиця 1

Огляд факторів, згаданих респондентами

Тема	Підтема
Характеристики студентів	Географія
	Батьківська професія
	Особистість
Потребує задоволення	Особисті потреби
	– кар’єрне консультування
	– варіанти кар’єри
	– спосіб життя
	– місцезнаходження/вид практики
	– думка інших
	– батьківські уподобання
	– статус
	– робочий час
	– баланс між роботою та особистим життям
	Суспільні потреби
	– альтруїзм
	Потреби в контенті
	– характеристики команди та колег
	– інтелектуальне задоволення
– цікавий характер роботи	
Сприйняття спеціальних характеристик	Досвід роботи за спеціальністю
	– досвід до навчання
	– досвід участі в курсах та ротаціях
	– позакласний досвід
	– досвід роботи з взірцем для наслідування або наставником
	– особистий досвід
	Інформація про спеціальність
	– представництво в ЗМІ
	– збір інформації, ініційований студентами
	Динаміка ринку спеціальності
– можливості отримати місце в аспірантурі та подальше навчання	

Географія. Для деяких студентів питання проживання під час та/або після навчання виявилось критично важливим. Наприклад, деякі хотіли залишитися в певному місті, а інші – повернутися до своєї родини. Для деяких географічні міркування мали вирішальне значення при виборі кар’єри.

Усі студенти мають потреби, які вони хочуть задовольнити у своїй майбутній кар’єрі та професійному житті, і ці потреби відрізняються від людини до людини. Ці потреби можна розділити на три категорії: (1) особисті: характеристики, що відповідають особистим бажанням щодо способу життя, місця/типу практики, робочого часу

та балансу між роботою та особистим життям. Сюди також включені характеристики кар’єри, які важливі для студентів, оскільки вони збігаються з уподобаннями інших людей, важливих для студентів; підтеми – це консультування з питань кар’єри, варіанти кар’єри, думка інших та батьківські уподобання; (2) характеристики, що відповідають ширшим суспільним потребам, студенти згадували альтруїзм; та (3) характеристики, що узгоджуються зі змістом та звичками спеціальності, такі як характеристики команди та колег, інтелектуальне задоволення, цікава робота та характеристики пацієнтів.

Особисті потреби. Баланс між роботою та особистим життям. Багато студентів (як чоловіків, так і жінок) згадали про необхідність балансу між роботою та особистим життям.

Також є студенти, які помічають дисбаланс між роботою та особистим життям, але готові прийняти це через інші, важливіші фактори, такі як зміст роботи, яку вони очікують виконувати.

Варіанти кар’єри. Більшість опитаних зважили переваги та недоліки уподобань, щоб продовжити пошук найкращого варіанту зі спеціалізацією, та поділилися цими міркуваннями з родиною, партнерами, друзями або студентськими консультантами.

Думка інших. Деякі студенти висловили вплив з боку батьків або друзів (підтема «думка інших»).

Потреби в контенті. Характеристики команди та колег. Характеристики команди та колег виявилися важливими, тобто студенти прагнули бути частиною команди, брати участь у командній роботі, мати колег та ідентифікувати себе з рисами колег.

Сприйняття спеціальних характеристик. Коли респондентів запитали про попередні знання та досвід, вони згадали, що вони пережили або почули, і як це вплинуло на їхнє сприйняття спеціальності. Сприйняття характеристик спеціальності можна розділити на три категорії: (1) досвід роботи за спеціальністю, такий досвід до навчання, досвід участі в курсах та ротаціях, позанавчальний досвід, досвід роботи з взірцем для наслідування або наставником та особистий досвід; (2) інформація про спеціальність, така як представленість у ЗМІ та збір інформації, ініційований студентами, та (3) динаміка ринку спеціальності, як-от шанси отримати місце в аспірантурі тощо.

Інформація про спеціальність. Збір інформації, ініційований студентами. Ще один фактор, який ми назвали «збір інформації, ініційований студентами», означає позанавчальну діяльність,

яку студенти беруть на себе для збору інформації для вибору кар'єри, таку як добровільне спостереження за бажаними спеціальностями, відвідування заходів або семінарів, присвячених кар'єрі, участь у комітетах з питань медичної кар'єри тощо. Ця діяльність надає їм більше інформації або можливість обговорити свої особисті запитання з кимось, хто має більше знань або досвіду у цій спеціалізації.

Динаміка ринку спеціальності. Шанси отримати місце проживання. Ще одним фактором сприйняття студентами спеціальності та того, що вони згадували, є можливість отримати місце в аспірантурі та подальше навчання.

Обговорення. Наше дослідження зосередилося на факторах, що впливають на вибір кар'єри студентів-біотехнологів та фармацевтів останніх курсів. Результати тематично організовані крізь призму моделі Бленда. Наше дослідження не мало на меті перевірити та зважити фактори в моделі Бленда, а використати модель як призму для інтерпретації та категоризації наших висновків і доповнення моделі, якщо це буде корисно.

Студенти-біотехнологи та фармацевти старших курсів згадували фактори, що входять до трьох категорій моделі: характеристики студентів, кар'єрні потреби та сприйняття характеристик спеціальності. У межах цих категорій до факторів моделі Бленда можна додати три нові: збір інформації, ініційований студентами, характеристики спеціальності та характеристики команд і колег.

Збір інформації, ініційований студентами, відображає, як діяльність або джерела інформації, що не пропонуються в рамках звичайної освітньої програми, впливають на вибір кар'єри студента-біотехнолога. Для просування спеціальностей організовуються інформаційні заходи, одноденні курси або інші можливості взаємодії та отримання досвіду в галузі, щоб залучити студентів-біотехнологів та випускників. Це узгоджується з теорією навчання Бленда. Він наголошує на ролі робочого місця як наявного навчального середовища, де заклад домовляється про участь у трудовій діяльності – а отже, і про процес навчання – з тими особами, які представляють інтереси робочого місця, тобто зі стейкхолдерами. Студенти можуть використовувати можливості, що пропонуються робочим місцем (і за його межами), різними способами, в тому числі за допомогою стейкхолдерів. Збір інформації, ініційований студентами, є явним результатом такої діяльності. Цей досвід сприятиме, навіть якщо й незначно, змінам у їхніх способах пізнання та самовідчуття. Більше того,

це ще один доказ теорії навчання для роботи, яка визнає незалежність осіб, що діють у рамках взаємозалежності соціальної практики праці. Освітні програми, які можуть враховувати, як переваги такої діяльності можна донести до тих, хто розпочинає таку підготовку.

Характеристики команд і колег впливають на вибір кар'єри. Бути частиною команди може мати позитивний вплив. Резиденти другого курсу, опитані щодо вибору кар'єри, заявили, що досвід роботи з однією спеціалізованою командою може суттєво вплинути на їхню думку про всю цю спеціальність, і це може сприяти привабливості спеціальності. Це узгоджується з тим, про що повідомляли наші студенти, і, здається, вказує на те, що ставлення до колеги та участь у команді впливають на вибір кар'єри.

Деякі з багатьох факторів, включених до моделі Бленда, не були згадані студентами-біотехнологами, зокрема (інституційний): тип навчального закладу, склад викладачів, приймальна комісія, цінності викладачів, склад студентів, інституційна культура та навчальна програма, стать, рік навчання, етнічна приналежність, вік, впевненість у собі, сімейний стан, успішність, (професійна) заробітна плата, психічне/емоційне навантаження, професійна автономія, обсяг самостійної практики, сприйняття гендерних відмінностей та сприйняття статусу. Ми пояснюємо відсутність цих факторів недостатньою обізнаністю серед студентів або їх неактуальністю.

Для надання підтримки студентам у виборі кар'єри корисним буде огляд усіх факторів, що впливають на цей вибір кар'єри [4-6]. Наше дослідження додає три фактори, щоб отримати більш повну модель факторів впливу на вибір кар'єри студентами-біотехнологами. Це забезпечує краще розуміння того, як студенти розмірковують над своїм вибором кар'єри. Знання цих факторів може бути корисним для розробки інструментів та стратегій підтримки кар'єри викладачами та стейкхолдерами [15].

Висновки. Студенти визнають багато факторів, що впливають на вибір кар'єри, включаючи деякі фактори, не представлені в моделі Бленда щодо вибору медичної кар'єри. Наше дослідження пропонує викладачам краще розуміння факторів впливу та сприяє створенню більш точної та повної моделі для керівництва у виборі кар'єри. Це може сприяти майбутньому задоволенню кар'єрою та особистому благополуччю, а також кращому розподілу випускників за спеціальностями.

Список літератури:

1. Nieuwhof, Marja GH, et al. Students' conceptions of the medical profession; an interview study. *Medical Teacher*, 2005, 27.8: 709–714.
2. Dyrbye, Liselotte N., et al. «Association of clinical specialty with symptoms of burnout and career choice regret among US resident physicians.» *Jama* 320.11, 2018, 1114–1130.
3. Goldacre, Michael J.; Laxton, L.; Lambert, T. W. Medical graduates' early career choices of specialty and their eventual specialty destinations: UK prospective cohort studies. *Bmj*, 2010, 341.
4. Borges Nicole J., Gibson, Denise D., Karnani, Rajil M. Job satisfaction of physicians with congruent versus incongruent specialty choice. *Evaluation & the Health Professions*, 2005, 28.4, 400–413.
5. Leigh J. Paul, Daniel J. Tancredi, and Richard L. Kravitz. «Physician career satisfaction within specialties.» *BMC Health Services Research*, 2009, 9.1: 166.
6. Lepnum, Rein, et al. «Cornerstones of career satisfaction in medicine.» *The Canadian Journal of Psychiatry*, 2006. 51.8, 512–522.
7. Roos, Marco, et al. «Motivation for career choice and job satisfaction of GP trainees and newly qualified GPs across Europe: a seven countries cross-sectional survey.» *Education for Primary Care*, 2014. 25.4, 202–210.
8. Querido, Sophie J., et al. «Dynamics of career choice among students in undergraduate medical courses. A BEME systematic review: BEME Guide No. 33.» *Medical teacher*, 2016. 38.1, 18–29.
9. Bland, Carole J., Linda N. Meurer, and George Maldonado. «Determinants of primary care specialty choice: a non-statistical meta-analysis of the literature.» *Academic medicine*, 1995. 70.7, 620–41.
10. Malterud, Kirsti. Qualitative research: standards, challenges, and guidelines. *The lancet*, 2001. 358.9280, 483–488.
11. Tavakol Mohsen, Sandars John. Quantitative and qualitative methods in medical education research: AMEE Guide No 90: Part I. *Medical teacher*, 2014. 36.9, 746–756.
12. Chen H. Carrie; Teherani, Arianne. Common qualitative methodologies and research designs in health professions education. *Academic Medicine*, 2016, 91.12: e5.
13. Creswell John. Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods. Sage Publications., 2003.
14. O'Brien Bridget C., et al. Standards for reporting qualitative research: a synthesis of recommendations. *Academic medicine*, 2014. 89.9, 1245–1251.
15. Billett, Stephen. Subjectivity, self and personal agency in learning through and for work. *The SAGE handbook of workplace learning*, 2011. 60, 72.

References:

1. Nieuwhof, M. G., Rademakers, J. J. D. J. M., Kuyvenhoven, M. M., Soethout, M. B. M., & ten Cate, T. J. (2005). Students' conceptions of the medical profession; an interview study. *Medical Teacher*, 27(8), 709–714. doi: 10.1080/01421590500271159. PMID: 16451892.
2. Dyrbye, L. N., Burke, S. E., Hardeman, R. R., Herrin, J., Wittlin, N. M., Yeazel, M., ... & Van Ryn, M. (2018). Association of clinical specialty with symptoms of burnout and career choice regret among US resident physicians. *Jama*, 320(11), 1114–1130. doi: 10.1001/jama.2019.0167. PMID: 30422299; PMCID: PMC6233627.
3. Goldacre, M. J., Laxton, L., & Lambert, T. W. (2010). Medical graduates' early career choices of specialty and their eventual specialty destinations: UK prospective cohort studies. *Bmj*, 341. doi: 10.1136/bmj.c3199. PMID: 20605892; PMCID: PMC2897977.
4. Borges, N. J., Gibson, D. D., & Karnani, R. M. (2005). Job satisfaction of physicians with congruent versus incongruent specialty choice. *Evaluation & the Health Professions*, 28(4), 400–413. doi: 10.1177/0163278705281071. PMID: 16272422.
5. Leigh, J. P., Tancredi, D. J., & Kravitz, R. L. (2009). Physician career satisfaction within specialties. *BMC Health Services Research*, 9(1), 166. doi: 10.1186/1472-6963-9-166. PMID: 19758454; PMCID: PMC2754441.
6. Lepnum, R., Danielson, D., Dobson, R., & Keegan, D. (2006). Cornerstones of career satisfaction in medicine. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 51(8), 512–522. doi: 10.1177/070674370605100806. PMID: 16933588.
7. Roos, M., Watson, J., Wensing, M., & Peters-Klimm, F. (2014). Motivation for career choice and job satisfaction of GP trainees and newly qualified GPs across Europe: a seven countries cross-sectional survey. *Education for Primary Care*, 25(4), 202–210. doi: 10.1080/14739879.2014.11494278. PMID: 25198714.
8. Querido, S. J., Vergouw, D., Wigersma, L., Batenburg, R. S., De Rond, M. E., & Ten Cate, O. T. (2016). Dynamics of career choice among students in undergraduate medical courses. A BEME systematic review: BEME Guide No. 33. *Medical teacher*, 38(1), 18–29. doi: 10.3109/0142159X.2015.1074990. Epub 2015 Sep 15. PMID: 26372112.
9. Bland, C. J., Meurer, L. N., & Maldonado, G. (1995). Determinants of primary care specialty choice: a non-statistical meta-analysis of the literature. *Academic medicine*, 70(7), 620–41. doi: 10.1097/00001888-199507000-00013. PMID: 7612128.
10. Malterud, K. (2001). Qualitative research: standards, challenges, and guidelines. *The lancet*, 358(9280), 483–488. doi: 10.1016/S0140-6736(01)05627-6. PMID: 11513933.
11. Tavakol, M., & Sandars, J. (2014). Quantitative and qualitative methods in medical education research: AMEE Guide No 90: Part I. *Medical teacher*, 36(9), 746–756. doi: 10.3109/0142159X.2014.915298. Epub 2014 May 20. PMID: 24846122.
12. Chen, H. C., & Teherani, A. (2016). Common qualitative methodologies and research designs in health professions education. *Academic Medicine*, 91(12), e5. doi: 10.1097/ACM.0000000000001392. PMID: 27655055.
13. Creswell, J. (2003). Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods. Sage Publications..
14. O'Brien, B. C., Harris, I. B., Beckman, T. J., Reed, D. A., & Cook, D. A. (2014). Standards for reporting qualitative research: a synthesis of recommendations. *Academic medicine*, 89(9), 1245–1251. doi: 10.1097/ACM.0000000000000388. PMID: 24979285.
15. Billett, S. (2011). Subjectivity, self and personal agency in learning through and for work. *The SAGE handbook of workplace learning*, 60, 72. 10.4135/9781446200940.n5.

Дата першого надходження статті до видання: 10.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 28.05.2026